

UITNODIGING**Zondag 26 november
Nationale Hanne Schaft
Herdenking****Locatie:**

PHIL Haarlem (voorheen 'de Philharmonie')
Lange Begijnestraat 11, Haarlem

Aanvang: 13.00 uur, inloop vanaf 12.30 uur

Toegang: gratis zonder reservering

GASTSPREKER
Abdelkader Benali

Nationale Hanne Schaft Stichting**Verborgen schoonheid**

Er is geen hoop meer.

Als je de krantenkoppen moet geloven, met daaromheen paraderend de eindeloze stroom van social mediaberichten, is het einde nabij. Wat betreft het klimaat is het eigenlijk al vijf over twaalf, en alleen met de meest drastische wijzigingen in ons denken en doen kan de klimaatverandering – enigszins – een halt worden toegeroepen. *Extinction Rebellion* lardeerde dit 'bewustzijn' met steeds impactvollere acties, die tot felle reacties leidden tussen voor- en tegenstanders van dergelijke acties. Inmiddels is er al sprake van een nieuwe specialisatie: klimaatpsychologie. Nu nog een niche, maar als het zo doordendert ongetwijfeld een majeur verdienmodel voor de psychologen van de toekomst.

Chaos, chaos

De oorlog in de Oekraïne blijft zich ook voortspelen, met onder meer drones als nieuwe

hoofdrolspeleers op het slagveld. Goedkoop, effectief en dodelijk, van beide kanten. Soms borrelt een kleine hoopvolle gedachte op dat niemand dit lang kan volhouden en dus er een begin van een einde is aan dit verschrikkelijke conflict. Die kleine glinstering van hoop verdwijnt vaak weer snel achter een donkere wolk van informatie en analyses over de beweegredenen van Poetin; "hij zal het willen uitzingen tot de

aankomende Amerikaanse verkiezingen, met als doel (meehelpen aan) de overwinning van Trump". Anderen belichten verongelijkt de in hun ogen vermeende verborgen agenda('s) van Zelensky, waaronder versnelde toetreding van zijn land tot de EU en de NAVO, met alle positieve, ook economische, gevolgen van dien. De recente vreselijke gebeurtenissen in Israël lijken de opmaat voor weer een complexe oorlog erbij in de wereld, met opnieuw vooral burgers als onschuldig slachtoffer.

Terug naar Nederland, zelfs de al dan niet nieuws mijdende voetballiefhebbers bleken niet te kunnen ontsnappen aan de grote misère. Bij de voetbalklassieker Ajax-Feyenoord in september jl. – sowieso al gespeeld zonder uit-fans- werd het eens soevereine Ajax volledig weggespeeld, waarna Ajax hooligans in hun grote frustratie fakkels op het veld gooiden waardoor de wedstrijd werd gestaakt. Een bestorming en vernieling van de hoofdingang van hun eigen stadion volgden rap daarna. Er sluimerde al langer onvrede, en blijktbaar 'moest dit er een keer uit', helaas op deze gewelddadige wijze. De veiligheids-driehoek had het er weer druk mee. Diezelfde avond werd de fel bekritiseerde technisch directeur ontslagen en niet lang daarna de voorzitter van de RvC. In alle opzichten chaos op en rond het veld en in de bestuurskamers.

Tussen al deze zaken door was ook het Nederlandse Kabinet gevallen over een van de grote politieke thema's van deze tijd – asiel en migratie – en vanwege al langer sluimerend intermenselijk ongemak. Om nog maar te zwijgen over de aandacht voor grote groepen mensen, die steeds moeilijker kunnen rondkomen. Door incident op incident groeide de vertrouwenskloof tussen overheid en burger langzaam maar gestaag.

Inderdaad, om moedeloos van te worden. Heeft denken en praten over het blijvend belang van opkomen voor de vrijheid, zoals wij als Stichting doen, dan eigenlijk wel zin? Er is zoveel aan de hand, dan is vrijheid toch maar 'een dingetje'?

Anders kijken

Laten we – in bovengenoemd kader – eens kijken naar de kunstwereld. Kunstenaars, die vaak met

hun blik net even anders kijken naar de wereld, of deze in context plaatsen. Neem de helaas recent overleden Erwin Olaf.

Erwin Olaf was een wereldvermaarde Nederlandse kunstenaar, die sublieme (foto)kunst maakte. Hij zag de schoonheid in alles en iedereen. Niet bang voor de zogenaamde lelijkheid, maar meer juist de schoonheid zien. Vergelijkbaar met kijken naar wat iemand in soms moeilijke persoonlijke of fysieke omstandigheden (nog) wel kan in plaats van vooral te focussen op wat er niet meer mogelijk is.

Terugkomend op de eerdere voorbeelden. Is het een en al ellende in de wereld? Worden de grenzen van de grote mate van vrijheid, die wij, zeker in Nederland genieten, te veel met voeten getreden? Kunnen wij (te) veel vrijheid eigenlijk wel aan? Je eigen mening geven, demonstreren, schelden en zelfs geweld gebruiken. Waar liggen de grenzen? Wat is het koesteren van de vrijheid ons waard? En nog verder: is de rechtsstaat ons lief of maakt ieder van ons zelf wel uit wat er wel en niet kan in een democratische rechtsstaat?

Van belemmering naar waardering

Steeds meer lijkt het erop dat de individualisering enigszins- en volgens sommigen heel erg – is doorgesloten, waarbij de verbinding tussen mensen onderling, en tussen burgers en instituten, is verkruid. Daarbij wordt de blik op het grote geheel niet meer gezien. Binnen ieder hokje zoeken mensen elkaar wel op, we blijven immers groepsdieren, maar de kracht van het samen ook aan oplossingen werken, waar we elkaar voor nodig hebben, is steeds meer verdwenen onder een zware deken van geharde standpunten. Onwrikbaar, als een versteende fossiel uit prehistorische tijden. Lichtpuntje daarbij is dat wij nog steeds instituties hebben die – in vergelijking met een flink aantal andere landen – meer dan gemiddeld functioneren. Een parlement dat wetten initieert, een rechterlijke macht die toetst, en een ambtelijk apparaat dat beleid uitvoert, ten dienste van de burger.

In dit kader is de vrijheid van het individu verankerd en gewaarborgd, zodat zelfs of juist in een geïndividualiseerde samenleving, ondanks de tegenstellingen en fricties, de samenleving als geheel kan functioneren en Nederland – ja, ja, u gelooft het niet, maar nog steeds – tot de wereldtop van landen met de gelukkigste burgers behoort. U begrijpt, alles is relatief, maar beter relatief bovenaan dan onderaan dergelijke klasseringslijsten.

Reden te meer om het kostbare goed dat vrijheid is te blijven waarderen, met daarmee onlosmakelijk verbonden de afspraken en spelregels, die wij met elkaar hebben afgesproken. In de geest van Erwin Olaf kijken naar veel wat wel kan binnen die soms als belemmerend ervaren regels. Waarbij op 22 november het weer mogelijk is om volgens uw eigen wensen de boel weer wat te (laten) herschikken. Leve ook die vrijheid!

Gast spreker 2023

In bovengenoemd kader ben ik ook erg benieuwd naar de visie van schrijver, kennis omnivoor en alleskunner Abdelkader Benali, die dit jaar de Hannie Schaftlezing verzorgt. Met zijn achtergrond, kennis en ervaring zal dat ongetwijfeld boeiende inzichten en persoonlijke verhalen opleveren, die tot nadenken stemmen. Net wat langer stilstaan bij de vrijheid van alledag, gelaagd en doorleefd. Op deze dag Herdenken wij Hannie schaft en vieren de vrijheid. Komt dat zien en beleven in PHIL Haarlem (voorheen Philharmonie) op zondag 26 november. Elders in deze nieuwsbrief vind u alle informatie hierover.

Jeroen Pliester
voorzitter

Abdelkader Benali houdt Hannie Schaftlezing 2023

Schrijver Abdelkader Benali zal dit jaar de Hannie Schaftlezing verzorgen. Benali is schrijver, kunstfotograaf en programmamaker. Hij werkt op dit moment aan een boek over kansengelijkheid in het basisonderwijs. Benali zal zijn visie geven op het belang van opkomen voor de vrijheid.

De Nationale Hannie Schaft Herdenking vindt dit jaar plaats op zondag 26 november in PHIL Haarlem. Op deze dag herdenken wij de gewapende verzetsstrijdster uit de Tweede Wereldoorlog Hannie Schaft én vieren we de vrijheid. Tijdens de Herdenking houdt Benali deze keer de lezing. Ook treden er weer diverse muzikale- en danstalenten op tijdens deze middag.

Benali is geboren in Marokko. Op vierjarige leeftijd kwam hij naar Nederland. Hij groeide op in Rotterdam en verhuisde later naar de hoofdstad. Benali schrijft romans, gedichten en toneelstukken. Tevens schrijft hij artikelen en recensies voor onder andere het AD, de Volkskrant, Trouw en De Groene Amsterdammer. Voor zijn romandebuut *Bruiloft aan zee* werd Benali in 1997 genomineerd

voor de Libris Literatuur Prijs. Deze prijs kreeg hij in 2003 voor zijn tweede roman, *De langverwachte*. Andere romans van zijn hand zijn onder meer *Feldman en ik*, *De Stem van mijn Moeder en Zand-*

loper. Abdelkader is verder kernlid van de Sociaal Creatieve Raad. Dit is een denktank en een 'netwerk van netwerken' om te adviseren over sociaal-maatschappelijke vraagstukken en problemen.

Benali's werk omvat een breed scala aan maatschappelijke thema's waarin de complexe wederkerigheid van menselijke relaties voorop staat. Dit is ook te lezen in zijn bekroonde boeken *Bruiloft aan Zee*, *Yasser*, *De Langverwachte* en *De stem van mijn moeder*. In 2020 werd Benali met de Gouden Ganzenveer onderscheiden voor zijn bijdrage aan de Nederlandse taal.

Desnoods met Wapens

Het boek 'Desnoods met Wapens' van Sophie Poldermans schetst op indrukwekkende wijze een indringend beeld van het leven van Hannie Schaft en de zussen Truus en Freddie Oversteegen. Een aanrader voor elke geïnteresseerde in de drie verzetsheldinnen.

Dit voorjaar bracht Sophie Poldermans - oud-bestuurslid van de Stichting - het boek *Desnoods met wapens* uit. Het vertelt het verhaal

van "drie jonge vrouwen in het Nederlandse verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog". Daarbij gaat het boek tevens uitgebreid in op hun leven voor de oorlog en, bij Truus en Freddie, eveneens op hun leven na 1945. Het boek is in romanvorm vanuit de hoofdpersonen geschreven, waarbij de feiten - afkomstig uit archieven, officiële documenten, persoonlijke stukken, interviews, etc. - als basis fungeren. Het boek bevat een uitgebreide hoeveelheid voetnoten met bronverwijzingen. Indien er uiteenlopende zienswijzen zijn, staan die ook vermeld. Het is zonder twijfel het meest uitgebreide en best gedocumenteerde boek dat vandaag over Hannie Schaft beschikbaar is. Tegelijkertijd ligt er nu een goed gedocumenteerd en integraal verhaal over de zussen Truus en Freddie; over hun leven en hun indrukwekkende verzetswerk.

Een kwart eeuw onderzoek

Sophie Poldermans verricht inmiddels een kwart eeuw onderzoek naar Hannie Schaft. Ze is ook twintig jaar bevriend geweest met de zussen Truus en Freddie Oversteegen, met wie zij ruim een decennium in het bestuur van de Stichting zat. De lancering van Sophies jongste boek vond plaats bij boekhandel Blokker in Heemstede. In het bijzijn van familieleden van Hannie Schaft en de zussen Truus en Freddie Oversteegen interviewde moderator Alexander van Reeuwijk Sophie over de totstandkoming van het boek. Het boek is inmiddels haar derde. Haar eerste boekje - getiteld 'Hannie Schaft' - schreef ze ruim twintig jaar terug als bestuurslid van de Stichting. Dit boekje - bedoeld voor scholieren - bevat een overzicht van het leven en het verzetswerk van Hannie Schaft. Het is al jarenlang

bij de Stichting te verkrijgen. Haar tweede boek - *Seducing and Killing Nazis* - bracht ze in 2019 uit kort na het overlijden van Freddie. Aanleiding waren de vele verzoeken om (uitgebreide) informatie die de Stichting vanuit de Verenigde Staten kreeg, over Truus, Freddie en Hannie Schaft. Sophie, die toen opnieuw bestuurslid van de Stichting was, werkte het antwoordenmateriaal later uit tot een Engelstalig boek. Dit gaf ze ook zelfstandig uit. Haar derde, Nederlandstalige boek, is geen vertaling hiervan. Ze is opnieuw begonnen met schrijven en heeft voor een andere, verhalende opzet gekozen. Deze keer is het boek bij uitgeverij Meulenhoff Boekerij uitgebracht.

Indrukwekkende boekpresentatie

Singer-songwriter Maarten Peeters omlijstte de boeklancering met passende muziek. Peeters was jarenlang tot haar dood goed bevriend met Truus Menger. Hij schreef vele nummers die teruggrijpen op oorlog en het leed dat hiermee gepaard gaat, zoals het nummer *Bevroren tranen*. Dit nummer bracht hij ten gehore bij de onthulling van het gelijknamige kunstwerk van Truus bij het voormalig concentratiekamp Westerbork. Ook George ten Hoope, oud-beheerder van de Eerebegraafplaats in Overveen, sprak tijdens de boekpresentatie woorden van waardering. Hij was een van de vele personen die Sophie tijdens haar uitgebreide bronnen- en archiefonderzoek voor beide boeken, heeft gesproken. Ook de families zijn uitgebreid geïnterviewd en hebben veel materiaal ter beschikking gesteld. Dat kwam ook aan bod bij het tv-programma *Op1* waar Sophie en Truus' dochter Hannie Menger afgelopen april te gast waren. De familie is zeer content met Sophies derde boek.

Bijzonder hoge prijs betaald

Desnoods met Wapens maakt indruk. Nog duidelijker blijkt hoe moeilijk destijds de omstandig-

heden waren om verzetswerk te verrichten. Er was geen internet waar je een verdachte even op kon 'Googlen', bijvoorbeeld om te kijken hoe iemand er uitzag en waar hij of zij precies woonde en werkte. Informatie moest je zelf vaak ter plekke inwinnen onder veelal risicovolle omstandigheden. Viel je daarbij te veel op dan had je grote kans om te worden verraden door een buurvrouw of bezorger. Zelfs collega-verzetslieden waren niet altijd te vertrouwen. De drie jonge vrouwen Hannie, Freddie en Truus onder-vonden dat ook. Daarnaast vormden de wapens waarmee zij aanslagen pleegden, een fors risico. Vaak haperde het pistool bij het afvuren. Of de kogel bleef steken in een dikke winterjas of ketste af. Door het kleine kaliber van de wapens waar-mee de jonge vrouwen op pad gingen, kwam dit meer dan eens voor.

Tegelijkertijd maakt het boek helder welke impact het verzetswerk op Freddie, Hannie, Truus en vele andere verzetslieden heeft gehad. De stress waaronder zij gedurende een groot deel van de

oorlog bijna onafgebroken gebukt gingen, was immens. Dit eiste dan ook bij velen zijn tol. Hannie was zeer waarschijnlijk op het moment dat ze in maart 1945 werd gearresteerd, mentaal er zeer slecht aan toe. Ze leed zeer waarschijnlijk aan PTSS, het post-traumatisch stressyndroom dat zo veel soldaten, agenten en hulpverleners tijdens hun werk hebben opgelopen. Ook Truus en Freddie leden hier aan. Beiden hadden de oorlog dan weliswaar overleefd, maar er wel 'iets' aan overgehouden. Daarbij bleek bovendien al snel dat voor hen de oorlog ook nog niet echt voorbij was: Truus en Freddie ondervonden de kwalijke uitwassen van de communistische 'heksenjacht' eind jaren '40, begin jaren '50. Ze hadden in de oorlog gestreden tegen de nazi-bezitters én voor een vrij Nederland maar waren na de oorlog ineens verdacht omdat ze deze strijd met communistische idealen hadden ge-voerd. Zoiets gaat je niet in de koude kleren zitten.

Ron Hogenboom

Hannie Schaft krijgt ANBI status!

Waarde donateurs

Na jaren van vragen om geld, kan ik u eindelijk wat aanbieden. De Belastingdienst heeft ons goede werk onlangs beloond met de ANBI status (een Algemeen Nut Beogende Instelling).

Voordeel voor u als donateurs is dat uw giften onder voorwaarden aftrekbaar zijn van de belas-ting. Daarbij moet er onderscheid worden ge-maakt tussen een gewone gift of een periodieke schenking.

Een gewone gift is een reguliere gift zonder overeenkomst. Voor de aftrek geldt een mini-mumbedrag (drempel) voor aftrekbare giften. Het totaal aan losse giften aan goede doelen in een jaar moet hoger zijn dan 1% van het 'verzamelin-komen' met een minimum van € 60. Bij het invullen van de belastingaangifte wordt dit automatisch berekend. Wat in totaal boven het drempelbedrag is geschonken aan goede doelen, mag als aftrekpost worden opgevoerd.

Periodieke schenkingen zijn voor 100% van de belasting aftrekbaar zonder dat er een drempel geldt. Een periodieke schenking moet worden vastgelegd in een overeenkomst met de Nationa-

le Hannie Schaft Stichting (dit hoeft niet meer via een notaris). In de overeenkomst wordt een jaarlijkse schenking voor in beginsel 5 jaar over-eengekomen. Mocht u interesse hebben in een periodieke schenking, kunt u contact opnemen met info@hannieschaft.nl. Wij regelen het papier-werk graag voor u.

Ook als u vragen heeft over de aftrekbaarheid van een gewone gift kunt u ons benaderen. Uw penningmeester is overdag een bevlogen fiscalist en helpt u graag verder.

Uw gift voor de stichting aftrekbaar van de belas-tingen. Leuker kunnen we het niet maken!

Ivo Kuipers – penningmeester

hoe Hannie ben jij?

Gemeente
Haarlem

Provincie
Noord-Holland

Colofon

Nationale Hannie Schaft Stichting

Opgericht 3 juni 1996

Bewust worden door herdenken

Hannie Schaft – ‘het meisje met het rode haar’- kwam in verzet tegen onderdrukking van anderen. Ze was een van de weinige vrouwelijke leden van het gewapend verzet en gaf op jonge leeftijd haar leven voor de vrijheid. Zij is een blijvende inspiratiebron voor allen die opkomen voor de vrijheid en strijden tegen onrecht, fascisme en racisme.

Vrijheid is nooit vanzelfsprekend. Het is de verantwoordelijkheid van ons allen om in verzet te komen tegen wie de vrijheid ondermijnt en mensen wil uitsluiten.

De Nationale Hannie Schaft Stichting wil de strijd van Hannie Schaft herdenken en bewustwording bij nieuwe generaties stimuleren. De stichting organiseert jaarlijks de Nationale Hannie Schaft Herdenking en de Hannie Schaftlezing.

Dank

De Stichting wordt financieel gesteund door de gemeente Haarlem, het Nationaal Comité 4 en 5 mei en uw donaties.

Samenwerking met

- Landelijk Steunpunt Gastprekers WO II
- COVVS

Comité van Aanbeveling

- Job Cohen
- Jan Kamminga
- Joost Röselaers
- Bernt Schneiders
- Mirjam Sterk
- Sanne Vogel
- Paul Witteman

Financiële bijdragen

IBAN NL93 INGB 0004 9782 29 t.n.v. Nationale Hannie Schaftstichting Haarlem of scan de QR code

Bestuur

Jeroen Pliester, voorzitter
Ivo Kuipers, penningmeester
Hans Bakker, secretaris
Ron Hogenboom
Jettie Nijenhuis
Brigitte Odett

Secretariaat

Nationale Hannie Schaft Stichting
Postbus 3178
2001 DD Haarlem
info@hannieschaft.nl

Website

www.hannieschaft.nl

Social media

Instagram: nationalehannieschaftstichting
Facebook: @hannieschaftherdenking
X (voorheen Twitter): @HannieNational
Linkedin: company/nationale-hannie-schaft-stichting

Algemene Verordening Gegevensbescherming

In het kader van de AVG worden uw persoonsgegevens alleen gebruikt voor de verspreiding van de Nieuwsbrieven van de Nationale Hannie Schaft Stichting. Uw gegevens worden niet ingezet voor andere doeleinden dan wel ter beschikking gesteld aan derden.